

Preambule

De Nederlandse samenleving is de eeuwen door een smeltkroes geweest van volkeren en culturen. Mensen met verschillende religieuze overtuigingen en levensbeschouwingen hebben er, soms met vallen en opstaan, in wederzijds respect leren samenleven. Vluchtelingen en migranten uit de hele wereld hebben hier hun toevlucht gevonden en zijn in vrijheid als burgers verbonden geraakt met hen die hier al eerder woonden.

Op 23 januari 1579 sloten de noordelijke gewesten van de Republiek der Nederlanden te Utrecht "een eeuwig verbond van eenheid"¹ op basis van vrijheid van godsdienst en respect voor ieders levensovertuiging. Steden uit de zuidelijke gewesten sloten zich spoedig daarna bij deze "Unie van Utrecht" aan. Ze verklaarden in artikel 13 van deze Unie "dat alle burgers vrij zijn om hun eigen geloof te belijden en dat de overheid niemand voor dat geloof ter verantwoording mag roepen of vervolgen."

Dit grondrecht van vrijheid van godsdienst en het inzicht dat de overheid niet mag treden in de geloofs- of levensovertuiging van haar burgers zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en vormen de basis voor vreedzaam samenleven. In artikel 18 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties uit 1948 is dit grondrecht nader omschreven:

"Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing, door eredienst en de inachtneming van geboden en voorschriften."

Als vertegenwoordigers van religieuze en levensbeschouwelijke gemeenschappen in Nederland verklaren wij gezamenlijk

1.

dat wij dit grondrecht van de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst onderschrijven en willen uitdragen;

2.

dat wij ervan overtuigd zijn dat geen enkele religie of levensbeschouwing mag aanzetten tot, dreigen met of toepassen van geweld of discriminatie jegens andersdenkenden;

3.

dat niemand tot het belijden van geloofs- of levensovertuigingen mag worden gedwongen;

4.

dat wij vanuit respect voor elkaar het doelbewust kwetsen en kleineren van andersdenkenden afwijzen;

Wij delen met elkaar, vanuit de bronnen van ons geloof en vanuit de idealen van de humaniteit, de overtuiging van de unieke waardigheid van de menselijke persoon, de integriteit, de onschendbaarheid en de beschermwaardigheid van alle mensen, het belang van de bevordering van gelijke bestaansmogelijkheden en de gelijkwaardigheid van alle mensen.

Wij voelen ons, als burgers en bewoners van Nederland, in vrijheid met elkaar verbonden.

Wij zetten ons in om in verbondenheid met elkaar in gesprek te blijven met respect voor de vrijheid van ieders geloofs- of levensovertuiging en culturele traditie.

Wij bieden onze rijkdom in overtuigingen en tradities aan ter verdieping en versterking van de solidariteit in de Nederlandse samenleving.

Wij roepen allen die in Nederland woonachtig zijn op om zich bij deze verklaring aan te sluiten.

Ondertekend te Utrecht, 23 januari 2007:

- Pandit drs. D. Shrimiesier
- *Sanatan Dharma*
- Reverend Jiun Hogen
- *Roshi International Zen Center Noorder Poort*
- Hoofdrabbin B. Jacobs
- *Interprovinciaal Opperrabbinaat*
- Kardinaal A. Simonis
- *voorzitter van de Rooms-Katholieke Bisschoppenconferentie*
- Imam O. Pakoz
- *Milli Görüs Noord Nederland*
- L. de Waal
- *voorzitter van de Humanistische Alliantie*
- drs. H.J. Bakker
- *voorzitter Stuurgroep 'In vrijheid verbonden'*
- Pandit dr. A. Bierdja
- *Arya Samaaj*
- Reverend Thich Thong Tri
- *Monnik Stichting Vietnamese Boeddhistische Samenwerking in Nederland*
- Rabbin M. ten Brink
- *Liberaal Joodse Gemeente Amsterdam*
- Imam A. Zanzen
- *Nederlandse Moslim Raad*
- B. Elkerbout
- *vice-voorzitter van het Humanistisch Verbond*
- Dominee J. G. Heetderks
- *preses van de Synode van de Protestantse Kerk in Nederland*

Lijst van ondertekenaars

- Dr. P. Al - Abdij van Berne
- M. Albarracin - Spaanse Kerk
- Fr. Joop Albers - Anglicaanse Kerk
- Yusuf Altuntas - Milli G?r?s
- Famile Arslan - Islam & Burgerschap
- Bernard Assink - Kath. Bijbelstichting
- Nieka Atmadja - SKIN
- **J.A. van Lawick - Orde van Malta**
- June Beckx - SKIN
- J. Beijloos - Zuster
- Joop Beli - RKK
- Ahadu Beza - Eth. Christen - Ouderling
- A. Bierdja - Arya Samaj
- S. Biere - Hindoe Raad Nederland
- E. Blom - Unie NKV
- M. Boellaard - Hofdame van H.M. de Koningin
- Bert Boer - Kerk in actie
- J. den Boer - Kosmopolis Utrecht, DB Consult
- Marjo Bollen - Humanistisch Verbond
- **Wim Boogaards - VPE**
- C. Bos - Humanitas Bergweg
- Mijne Bosman-Huizinga - Remonstranten

- Driss el Boujoufi - UMMON
- Henk de Breij - EPP PR
- Zr. A. Brivoal - Kl. Zusters van Jezus
- A.H. Brouwer-Korf - Burgemeester van de gemeente Utrecht
- Grace Cabactulan - FCCR
- J. Castillo Guerra - RUN
- Ton Claessens - Nederlandse Missieraad
- M. Cohen - PERKI Nederland
- F. Coret-Gagarra - FCC
- J. Coronel - Portugees-Israëlitisch Kerkgenootschap
- Rolanda Correia - Parochie N.S. da Paz
- Adelbert Denaux - FKT/UVT
- Peter Derkx - Univ. Voor Humanistiek
- A. van Eijk - Raad van Kerken Nederland
- Haaije Feenstra - Protestantse Kerk in Nederland
- Henk van der Feest -
- Stephan van der Feest -
- Jack van Ham - ICCO
- Nur Hamurcu - Milli G?r??s Nederland
- Abdullah Haselhoeft - Nederlandse Moslim Raad
- Piet Heemskerk - Kleurrijk Friesland
- C.M. Hennus - Algemene Doopsgezinde Sociëteit

Deelnemende organisaties

- ▶ [Boeddhistische Unie Nederland](#)
- ▶ [Stichting Turks-Islamitische Culturele Federatie, TICF](#)

- ▶ Milli Görüs Noord Nederland
- ▶ Unie van Marokkaanse Moskeeën in Nederland, UMMON
- ▶ World Islamic Mission, WIM
- ▶ Overkoepelende Sjiitische Vereniging, OSV
- ▶ Nederlandse Islamitische Federatie
- ▶ Islamitische Stichting Nederland Diyanet
- ▶ Stichting Islamitisch Centrum Nederland (SICN)
- ▶ Unie van Lahore Ahmadiyya
- ▶ HAK-DER
- ▶ Samen Kerk in Nederland (SKIN)
- ▶ Raad van Kerken in Nederland
- ▶ **Evangelische Alliantie**
- ▶ Landelijk Platform Pinkster- en Volle Evangelie gemeenten Nederland
- ▶ Contact Orgaan Gereformeerde Gezindten
- ▶ Interkerkelijk Contactorgaan inzake de Overheid, CIO
- ▶ Hindoeraad Nederland
- ▶ Humanistisch Verbond Nederland
- ▶ Centraal Joods Overleg

Achtergrond

Nederland is een bijzonder land. Het verkreeg zijn onafhankelijkheid en werd een republiek door verzet tegen een absoluut Koning. Het kreeg en hield een Koning toen elders republieken werden gevestigd. Dat koningschap is nauw verbonden met de Nederlandse samenleving en haar geschiedenis. Die samenwerking kenmerkt zich traditioneel door verscheidenheid. Waar de ruimte in Nederland beperkt is, komt het aan op creativiteit, bundeling van krachten en bereidheid de verschillende beelden en kleuren een plaats te geven. De verscheidenheid biedt daarmee kansen.

Nederland is een land van bijzondere ontmoetingen; niet alleen ontmoetingen tussen mensen maar ook ontmoetingen tussen religies, levensbeschouwingen, verschillende identiteiten, kunstuitingen, oude en nieuwe tradities, stad en platteland, de werkelijkheid van verleden en heden.

Bijeenkomst 15 december 2005

Op 15 december 2005 heeft op initiatief van het Nationaal Comité Zilveren Regeringsjubileum Koningin Beatrix in de Dom in Utrecht een bijzondere bijeenkomst plaats gevonden van de religieuze en levensbeschouwelijke gemeenschappen in Nederland: 'In vrijheid verbonden. Eenheid in verscheidenheid.' Deze bijeenkomst werd bijgewoond door 700 genodigden. Hare Majesteit de Koningin was eregast. De hoofdspreker prof. dr. James Kennedy, hoogleraar Moderne Geschiedenis aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, hield een betoog over de Nederlandse historische ontwikkelingen ten aanzien van omgaan met religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit. Het muziekstuk 'Vrede leven' was speciaal ter gelegenheid van deze bijeenkomst gecomponeerd door de heer Henk Alkema. De samenkomst heeft mensen geïnspireerd tot een onderstreping en versterking van de inzet om, ondanks de onderlinge religieuze en levensbeschouwelijke verschillen, in verbondenheid samen te leven.

[Lees meer...](#)

Unie van Utrecht

De Unie van Utrecht is een op 23 januari 1579 getekende overeenkomst tussen de gewesten Holland, Zeeland, Utrecht, Gelre en de Friesche Ommelanden. Later sloten ook het gewest Overijssel, Landschap Drenthe en Heerlijkheid Friesland en de steden Groningen, Venlo, Zutphen, Breda, Antwerpen, Mechelen, Brugge, Brussel, Lier en leperen zich bij de Unie aan. Opvallend is dat in Brabant de steden 's-Hertogenbosch en Leuven zich niet aansloten bij de Unie van Utrecht. De Unie van Utrecht was een verbond van de Noordelijke Nederlanden binnen de Pacificatie van Gent, als reactie op de Unie van Atrecht.

[Lees meer...](#)

Tweeluik religie en publiek domein

In maart 2009 verscheen de publicatie: Tweeluik religie en publiek domein (VNG). De publicatie geeft handvatten voor gemeenten.

[Bekijk de publicatie](#)

